

มาตรฐานทางจริยธรรม : ข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรฐานทางจริยธรรม : ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 76 และมาตรา 258

มาตรา 76

รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐ
อย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่
เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุข
ของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชน
ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม
โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่าย หรือแทรกแซง
การปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรม
สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา 258 ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(4) ให้มีการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถ และผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล **มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์ และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ** เพื่อให้การปฏิบัติราชการ และการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 กำหนดหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรม (มาตรา 5) ไว้ ดังนี้

มาตรฐานทางจริยธรรม	หลักการ
1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ฯ	ส่งเสริม สนับสนุน และพิทักษ์รักษาสถาบันหลักของประเทศ โดยการรักษาผลประโยชน์ และชื่อเสียงของประเทศชาติ การปฏิบัติตามหลักศาสนา การเทิดทูนรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย
2. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่	ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมาย และตามทำนองคลองธรรม มีจิตสำนึกที่ดี โดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้ง และมีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผลจากการกระทำของตน
3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม	กล้าตัดสินใจ และยกย่องผู้ที่ทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็น คัดค้าน หรือเสนอให้มีการลงโทษผู้ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 กำหนดหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรม (มาตรา 5) ไว้ ดังนี้ (ต่อ)

มาตรฐานทางจริยธรรม (ต่อ)	หลักการ (ต่อ)
4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ	คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม
5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	มุ่งมั่น อุทิศตน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคิดถึงประโยชน์ และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ
6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติ โดยการใช้ความรู้สึก หรือความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือเหตุผลของความแตกต่าง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม
7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ	ดำรงตนแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้วยการรักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการเคารพกฎหมาย และมีวินัย

การรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (หน่วยงานของรัฐ มาตรา 19)

1. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรม
2. ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ
3. จัดให้มีมาตรการ และกลไกที่มีประสิทธิภาพ
4. กำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรม
5. สร้างเครือข่าย และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน
6. จัดทำรายงาน และประเมินผล

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

คำนิยาม ตามมาตรา 3

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่น ในหน่วยงานของรัฐ โดยมีประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

1. ข้าราชการพลเรือนสามัญ
2. ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา
3. ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
4. ข้าราชการตำรวจ
5. พนักงานส่วนท้องถิ่น
6. ข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือนกลาโหม
7. ข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่คณะรัฐมนตรี
8. ผู้บริหาร และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
9. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน
10. ผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐในกำกับฝ่ายบริหาร

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

คำนิยาม ตามมาตรา 3

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น, รัฐวิสาหกิจ, องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐในฝ่ายบริหาร แต่ไม่หมายความรวมถึง หน่วยงานตุลาการของรัฐสภา องค์การอิสระ ศาล และองค์กรอัยการ

หน่วยงานอื่นของรัฐในฝ่ายบริหาร สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท

1. หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล สามารถแยกพิจารณาได้ 4 ประเภท คือ

1.1 ส่วนราชการ

1.2 รัฐวิสาหกิจ

1.3 องค์การมหาชน

1.4 หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท

- หน่วยงานตุลาการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ
- กองทุนที่เป็นนิติบุคคล : กลไกทางเศรษฐกิจของรัฐ
- หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ

2. หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นกลไกของรัฐ แต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ เป็นหน่วยงานที่ไม่เข้าตามหลักเกณฑ์การเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 สภาวิชาชีพ

2.2 สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ

2.3 นิติบุคคลเฉพาะกิจ

ข้อมูลจาก

ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน